

**Stanowisko Zarządu
Śląskiego Związku Gmin i Powiatów
z dnia 6 grudnia 2019 r.**

w sprawie: **opodatkowania podatkiem od nieruchomości budowli w wyrobiskach górniczych**

Nawiązując do stanowiska Zgromadzenia Ogólnego Śląskiego Związku Gmin i Powiatów z dnia 27 listopada 2015 r., Zarząd Związku po raz kolejny apeluje o zmianę ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. *o podatkach i opłatach lokalnych* (u.p.o.l.) w zakresie w jakim odnosi się ona do opodatkowania podziemnych wyrobisk górniczych. Problem opodatkowania podziemnych wyrobisk górniczych występuje już od momentu kiedy ustawą z dnia 30 października 2002 r. *o zmianie ustawy o podatkach i opłatach lokalnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw*, wprowadzono m.in. definicję budowli. Pierwszym orzeczeniem Naczelnego Sądu Administracyjnego, dotyczącym budowli w kopalni w nowych stanie prawnym (po wprowadzeniu definicji budowli) był wyrok NSA z dnia 3 lutego 2006 r. (IIFSK 656/05). W wyroku tym Sąd opowiedział się za opodatkowaniem tych budowli, przedstawiając argumentację przemawiającą za traktowaniem budowli podziemnych wyrobisk górniczych jako podlegających opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości.

Orzeczenie to jednak nie rozwiązało problemu opodatkowania budowli w wyrobiskach górniczych, czego najlepszym dowodem jest wyrok TK z dnia 13 września 2011 r. (P33/09). Przedmiotem wyroku Trybunału Konstytucyjnego było rozpatrzenie pytania prawnego Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach: „czy art. 1a ust. 1 pkt 2 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. *o podatkach i opłatach lokalnych* (Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 84, z późn. zm.) jest zgodny z art. 217 w związku z art. 84 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej?”. Odpowiadając na tak postawione pytanie, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 2 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 1a ust. 1 pkt 2 u.p.o.l., rozumiany w taki sposób, że nie odnosi się do podziemnych wyrobisk górniczych oraz może odnosić się do obiektów i urządzeń zlokalizowanych w tych wyrobiskach, jest zgodny z zasadą ustawowej określoności regulacji podatkowej i zasadą poprawnej legalizacji wywodzonymi z art. 217 w zw. z art. 84 i art. 2 Konstytucji RP.

W przytoczonym wyroku Trybunał Konstytucyjny nie rozstrzygnął, czy obiekty znajdujące się w wyrobiskach górniczych powinny być opodatkowane podatkiem od nieruchomości. Kwestia ta została pozostawiona organom podatkowym prowadzącym postępowanie. Trybunał Konstytucyjny wskazał jedynie na pewne uwarunkowania wynikające z wykładni tych przepisów, które organy podatkowe powinny brać pod uwagę,

określając podatek od budowli. Są to okoliczności, które muszą być wyjaśnione w postępowaniu tak, aby nie było wątpliwości, czy dany obiekt jest budowlą i w konsekwencji podlega opodatkowaniu. Sprowadza się to do tego, że każdy obiekt zlokalizowany w wyrobisku górniczym musi być w postępowaniu zakwalifikowany jako budowla (albo nie) i w konsekwencji opodatkowany (albo wyłączony z opodatkowania).

Pośrednio mieszkańcy odczuwają skutki wywołane prezentowaną wyżej zmianą wykładni przepisów dotyczących budowli podziemnych i opodatkowania ich podatkiem od nieruchomości. Przedsiębiorstwa górnicze w przeszłości płaciły należności z tytułu podatku od nieruchomości gminom według ówczesnej wykładni przepisów, zaś w chwili obecnej nie można naliczyć podatku od wartości prac związanych z wydrążeniem wyrobiska, ponieważ jako pusta przestrzeń nie jest ono przedmiotem opodatkowania.

Wobec powyższego zwracamy się do Rządu z prośbą o podjęcie działań zmierzających do uzyskania w drodze regulacji ustawowych dodatkowych świadczeń na rzecz gmin górniczych. Istotne ograniczenie wpływów do budżetów, które nastąpiło wskutek powyższych zmian interpretacji przepisów, realnie wpływa na spadek jakości usług publicznych świadczonych mieszkańcom. Konieczność ograniczenia wydatków przez gminy górnicze może mieć także wpływ na już realizowane projekty unijne, które muszą zachować określoną trwałość. Należy zwrócić uwagę, że na obszarze tych gmin występuje szereg poważnych problemów, wynikających z działalności górniczej. Niwelacja skutków tej działalności wymaga wieloletnich działań i dużych nakładów finansowych - po zakładach górniczych na terenie miast pozostały bowiem problemy ze zdegradowanymi terenami, deformacjami gruntu i zanieczyszczeniami. Powyższe problemy gmin górniczych ograniczają przy tym atrakcyjność tych terenów dla potencjalnych inwestorów. Uzyskanie przez gminy opłat eksploatacyjnych pozwala jedynie częściowo zrekompensować szkody i odtworzyć zniszczone przez górnictwo obszary.

Dlatego jako przedstawiciele miast i gmin górniczych, które odczuwają skutki niejasności i niejednoznaczności prawa, apelujemy o przeprowadzenie stosownych zmian prawnych oraz stworzenie programu rekompensat dedykowanego tym gminom, z przeznaczeniem dodatkowej puli środków finansowych na infrastrukturę, rewitalizację i tworzenie przestrzeni dla mieszkańców - poza środkami dostępnymi w drodze konkursów z programów rządowych oraz unijnych.